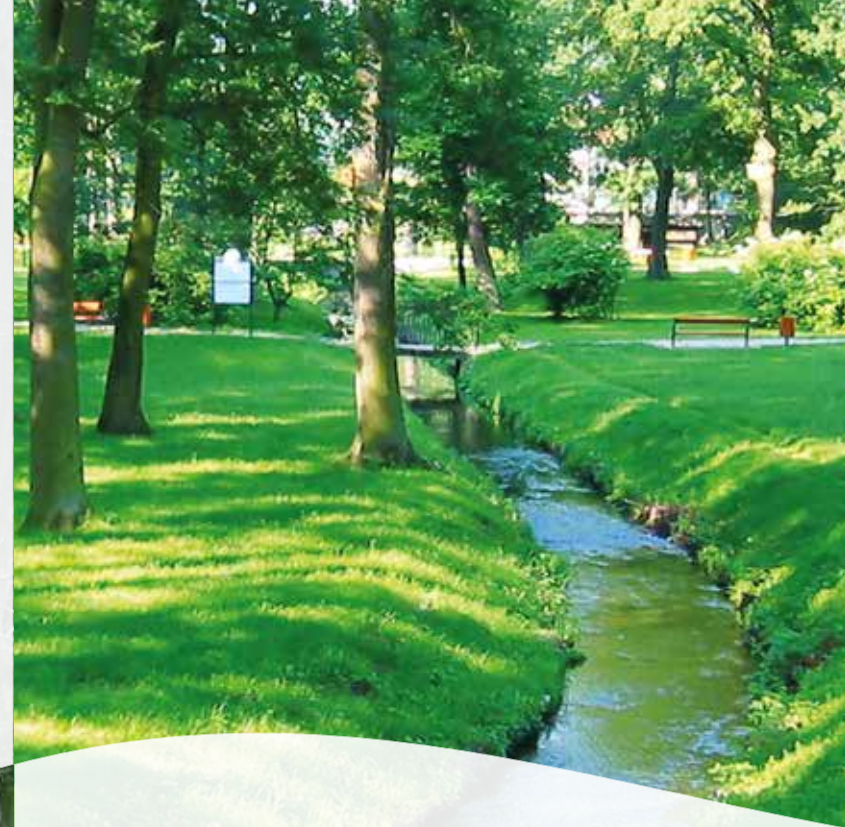

Od strony kamiennego mostu i parku dworskiego w kierunku Hadasików prowadzi polodowcowa dolinka rzeczki Myślinki, o niezbyt łagodnym zboczu, o nazwie Leszcz [niem. Lischt]. Była ulubionym miejscem spacerów króla saskiego Friedricha Augusta III podczas jego pobytów w Dobrodzieniu w latach 1906–1930. Jeszcze w latach 60. XX wieku Leszcz był dość zadbanym miejscem rekreacji. Zimą można było tutaj spotkać dzieci zjeżdżające z górki na sankach i łyżwach, a latem spacerujące zakochane pary. Niestety, kilkanaście lat temu wycięto rosnącą wzdłuż alejki leszczynę, charakterystyczny krzew w tej części miasta. Zbocze dolinki porośnięte nasadzonymi w przeszłości różnymi gatunkami drzew, teraz porastają samosiejki. Mimo wszystko, jest to nadal dość urokliwa trasa spacerowa. Od strony wschodniej dolinka Myślinki łączy się ze stawem, który również był miejscem rekreacji w okresie przedwojennym. W sąsiedztwie zalewu, w 1965 roku wybudowano basen na powietrzu. Funkcjonował do roku 2000. Następnie obiekt został przekazany do zagospodarowania członkom dobrodzieńskiego koła wędkarskiego.

Jedną z rzek przepływających przez teren gminy Dobrodzień jest Myślinka [Nosek, Guttentager Wasser]. Swój początek bierze we Zwozie, w terenie łąkowo-leśnym. Wpływa w dość głębokie i strome miejscami polodowcowe wąwozy. Łączy kilka stawów rybnych. Od strony Hadasików przecina granicę miasta i zasila również stawy w Dobrodzieniu. W odległej przeszłości wpływała do stawu zamkowego i napędzała koła młyńskie oraz urządzenia wielkiego pieca hutniczego. Wówczas rzeczka musiała zapewniać dostatek wody, skoro do napędu miechów nadmuchu i poruszania młota mechanicznego używano kół wodnych. Od 1914 roku przecina teren parkowy. Do lat 60. XX wieku na całej swej długości rzeczka obfitowała w drobne ryby i raki. Później stawała się ciekami zanieczyszczonym ściekami z pobliskich zakładów. Od kilku lat stopniowo odradza się życie biologiczne w rzece. Myślinka wpływa do rzeki Myślina, z którą łączy się pośród pól uprawnych w Warłowie.

Równolegle do Myślinki od strony wschodniej tereny polne przecina ciek, który nie posiada swej nazwy. Niewielki strumień wody wpływa do parkowego stawu. Ten niewielki naturalny zbiornik z wysepką jest ważnym elementem dobrodzieńskiego parku krajobrazowego. Reguluje również stosunki wodne w parku, jest elementem systemu podsiąkowego nawadniania terenu przyległego do stawu. Wokół grunt jest podmokły i grząski, porośnięty roślinnością bagiennej. Do lat 60. XX wieku w zbiorniku żyły niewielkie ryby, dzisiaj jest miejscem godów i rozrodu płazów. Takimi są żaby. W wodzie składane są jaja płazów zwane skrzekiem. Są to galaratowate kuleczki, pęczniejące w wodzie, stanowiące źródło pożywienia dla larw. W Polsce wszystkie gatunki żab, których jest ok. 30 rodzajów i ponad 400 gatunków, są objęte ochroną ścisłą. Dalej ciek łączy się z Myślinką pod kątem prostym w pobliżu mostu na ulicy Piastowskiej.

Waleorem przyrodniczym parku są liczne okazałe drzewa. W części południowej rosną kasztanowce, dęby, klony, olsze, brzozy, lipy oraz topole. Są porośnięte bluszczem pospolitym, podobnie jak runo. Ta część parku ma charakter naturalistyczny. Została zachowana bioróżnorodność terenu. Zakwita tu obficie m.in. zawilec gajowy i fiolek wonny. W innych częściach parku dodatkowo zauważymy jesion wyniosły i jesion pensylwański, świerk pospolity, robinie białą oraz inne. W skupiskach rosną krzewy, np. bez czarny, tawlina jarzębolistna, dereń, śnieguliczka, tawuła van Houtte'a. Drzewa liściaste i iglaste charakteryzują się szeregiem specyficznych cech, takich jak pokrój, kora, liście (igły), kwiaty, nasiona. Dzięki tym cechom łatwo rozróżnić, do jakiego gatunku drzewo należy. Wybrane egzemplarze zostały oznakowane tabliczkami. Drzewa i krzewy to ulubione miejsce ptaków. Są dla nich domem i olbrzymią stołówką. W koronach drzew wyśpiewują swoje trele i zakładają gniazda. W cieniu tych samych drzew odpoczywamy i my, ciesząc się ich widokiem i śpiewem.

Park jest miejską przestrzenią rekreacyjną, obszarem aktywnego wypoczynku, sportu, kultury i edukacji ekologicznej.

Rewitalizację parku przeprowadzono w 2003 roku. Radni Miasta i Gminy oraz Burmistrz Dobrodzienia Lidia Kontny dzięki pomocy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu zrealizowali projekt polegający na usunięciu martwych i powalonych drzew, pielęgnacyjnym cięciu drzew i zabiegach leczniczych, uregulowaniu cieków wodnych i odnowieniu murawy.

Został zachowany skład i zasięg drzewostanu oraz odtworzono przebieg głównych alejek. Podjęte działania nie zaburzyły dawnej kompozycji parkowej, mimo że wprowadzono nowe elementy przestrzennego zagospodarowania: plac zabaw dla dzieci, stylowe ławki i kosze na odpadki, ścieżkę dydaktyczną z tablicami opisującymi historię miasta i parku, zbiorowiska roślinne oraz występujące tu zwierzęta.

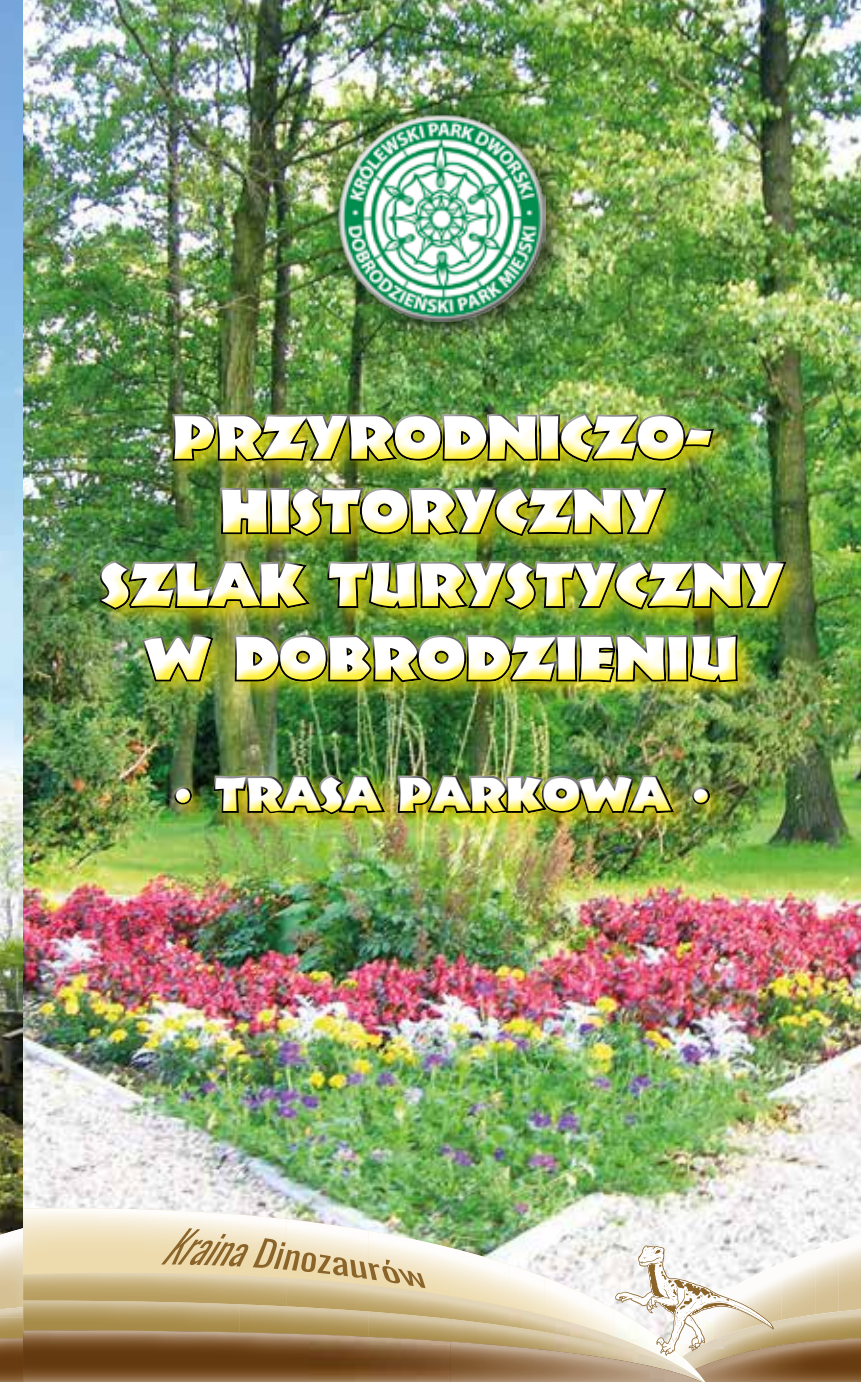
Opracowanie: Paweł Mrozek

Kraina Dinozaurów

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PRZYRODNICZO-HISTORYCZNY SZLAK TURYSTYCZNY W DOBRODZIENIU

• TRASA PARKOWA •

Kraina Dinozaurów

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Najstarsza wzmianka w kronice miasta o pańskim dworze pochodzi z roku 1422. Zarządcą domeny książęcej w Dobrodzeniu został rycerz Hans, właściciel Jeżowej. W 1452 roku miasto, jako dobro rycerskie, z rąk księcia Bernarda wielkostrzeleckiego otrzymał Henryk Kranczkowski. W kronice pojawił się zapis o istnieniu zamku warownego i folwarku w tej okolicy. Od średniowiecza do końca XIX wieku miejsce dzisiejszego parku zajmował staw zamkowy [Schloßteich]. Przy nim pracował młyn dworski, a w latach 1769–1873 wielki piec i inne urządzenia hutnicze. W latach 1884–1914, kiedy właścicielami „państwa” Dobrodzień [Herrschaft Guttentag] byli królowie sascy, staw został osuszony a na jego miejscu założono park. Granicą parku od południa była droga dojazdowa do folwarku, od zachodu – Hochofenstraße (dzisiaj ulica Piastowska), od północy – ogrody ciągnące się wzdłuż obecnej ul. Pocztowej, a od wschodu – zabudowa zamku (pałacu).

W nowo uformowanym parku wytyczono jedną alejkę, w kształcie nieregularnej pętli. Park przecinały dwa strumienie. W skład drzewostanu skupionego na obrzeżach parku wchodziły: świerki, cyprysiki groszkowe, żywotniki zachodnie, dęby oraz jesiony pensylwańskie oraz pojedyncze egzemplarze kasztanowca, topoli czarnej i innych. W okresie międzywojennym nowo wytyczoną drogę do folwarku obsadzono kasztanowcami i grupą daglezi. W części północnej wybudowano kilka domów. W parku ustawiono pergole z różami, okazałą drewnianą scenę i pomnik poległych w I wojnie światowej (został usunięty w 1945). W tym kształcie park trwał do lat 70. XX wieku. Wówczas władze miasta zlikwidowały estradę i pergole, zamierzając wybudować amfiteatr na miejscu ruiny dworskiej gorzelni. Plany nie zostały zrealizowane. Wytyczono jedynie nowe alejki i uformowano groblę zatrzymującą wodę, pełniącą w okresie zimowym funkcję naturalnego lodowiska. Na skutek braku konserwacji park systematycznie niszczał do 2003 roku.

W pobliżu zabudowań dworskich w 1610 roku Daniel i Magdalena Jaroccy – właściciele majątku w latach 1585–1648 wybudowali most kamienny z granitu gruboziarnistego. Kolejna wzmianka pojawiła się w urbarzu z połowy XVII wieku, w którym wyszczególniono m.in. obowiązki mieszczan, polegające na wykładaniu dylami mostu i stawu zamkowego. W niezmiennym przez wieki kształcie obiekt przetrwał do lat 70. XX wieku. Wtedy pracownicy Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Jedność” w Dobrodzeniu przeprowadzili remont mostu, poszerzając go z użyciem cegieł i betonu. Z biegiem lat stopień trwałości obiektu obniżał się. W roku 2007 samorząd lokalny rozpoczął realizację gruntownego remontu mostu. Wzmocniono jego konstrukcję, wybudowano instalacje odwodnienia jezdnii oraz hydroizolacje, wykonano nowe balustrady oraz nawierzchnie jezdni i chodników. W ograniczonym wymiarze przywrócono mu dawny wygląd. Wyizolowane „okno” ukazuje podstawowy budynek, z którego przed wiekami wzniesiono obiekt.

W roku 1929 w parku dworskim został odsłonięty pomnik w hołdzie poległym mieszkańcom w czasie I wojny światowej i powstań śląskich. Rzeźbę w brązie w formie klęczącego i modlącego się żołnierza po powrocie z wojny oraz sześć tablic z brązu z nazwiskami ufundowały władze powiatu dobrodzieńskiego, samorząd miasta i członkowie stowarzyszeń. W uroczystości uczestniczyli król Saksonii Friedrich August III Wettin w mundurze generalskim, wraz z synem. Towarzyszyli mu m.in. starosta powiatu dobrodzieńskiego, politycy śląscy, przedstawiciele rządu prowincjalnego oraz przedstawiciele dobrodzieńskiej wspólnoty religijnej. Udział brali również członkowie stowarzyszeń żołnierskich i delegacje niemieckiego wojska. Pomnik usunięto w 1945 roku. W kwietniu 2007 roku przypadkowo odkryto trzy pomnikowe tablice z brązu. W 2018 roku, z okazji 100-lecia zakończenia Wielkiej Wojny, na ruinie pomnika wykonano kompozycję upamiętniającą poległych dobrodzienian.

Park graniczy z dawnym folwarkiem dworskim. W 1789 roku dobrodzieńskie dobro rycerskie [Rittergut] obejmowało 13 okolicznych folwarków i tworzyło „państwo” Dobrodzień [Herrschaft Guttentag] o powierzchni 8004,83 hektarów. W latach 1789–1805 do majątku w Dobrodzeniu zostały włączone folwarki w Błachowie [Blachow], Makowczycach [Makowczütz] i Marzatce [Marzatka]. Po pożarze miasta (1846) zabudowania folwarczne w Dobrodzeniu, z czworakami i spichlerzem wzniesiono od podstaw do 1850 roku. Odbudowano też browar dworski, założony w 1600 roku i gorzelnię z 1800. Przy stawie zamkowym pracował młyn dworski, a w latach 1769–1873 dworski wielki piec i inne urządzenia hutnicze. W 1905 roku w 8 budynkach dworskich mieszkało 156 osób. W roku 1937 właścicielem majątku o powierzchni 456 ha był rolnik Ferdinand Schreiber. W latach 1949–1997 na gruntach dawnego królewskiego folwarku gospodarowała Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Jedność”. Będąc w stanie likwidacji, spółdzielnia wyprzedaje grunty i budynki.

Od średniowiecza siedziba właścicieli miasta i dóbr nosiła nazwę Zamek Dobrodzień [Schloß Guttentag], chociaż nie był to obiekt militarny. W okresie piastowskim i habsburskim (1532–1740) kolejni właściciele zapewne mieszkali w zamku. W latach 1740–1927 właściciele „państwa” Dobrodzień [Herrschaft Guttentag] – przedstawiciele pruskich i saksońskich rodów szlacheckich, książęcych i królewskich ustanawiali swoich pełnomocników, aby zarządzali ich dobrodzieńskimi dobrami, więc oni tutaj rezydowali. Tu znajdował się też urząd dworski. Przed wielkim pożarem miasta zamek był kilkakrotnie przebudowywany. W 1846 roku spłonął doszczętnie. Został odbudowany w latach 1848–1849 w stylu neoklasycystycznym. Do 2018 roku obok zamku stała rządcówka z 1848 roku. Ostatnimi właścicielami majątku w latach 1884–1927 byli królowie sascy z rodu Wettinów. Od roku 1926 w dokumentach widniało nazwisko Ferdinanda Schreibera jako dzierżawcy a w 1937 roku właściciela obiektu i dworskiego majątku. Po zakończeniu drugiej wojny światowej w budynku mieściły się biura Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Jedność” w Dobrodzeniu. Od roku 2001 „zamek” pełni funkcję prywatnego hotelu pn. Park Hotel.